

NGÀY MOTHER'S DAY 2020

(Tâm bút TTBG).

Không dung mà nhớ hôm nay là ngày Mother's Day khi mở Facebook, đọc thấy hàng chữ *Happy Mother's Day* của người bạn Lý Quang Bình bên Canada; rồi lại tiếng chào của đứa con trai đi làm về lúc nãy, "*Happy Mother's Day, mẹ!*" Cái ngày bình thường lại trở nên bất bình thường kể từ hôm bé môn tóa cảng vì con virus Vũ Hán đến nay! Biết bao kỷ niệm từng trải qua trong ngày Mother's Day với nhiều người, nhiều cảnh hiện ra trong óc rồi gom chung thành một khối kỷ niệm riêng về Mẹ. Đâm nhớ da diết đến "con cò lặn lội bờ ao..." mà đi cốt vẫn còn được trang trọng đặt trên bàn thờ như một an ủi tin tưởng (rất trẻ thơ!) rằng "Mẹ vẫn còn đang hiện diện bên cạnh trong cuộc sống chúng tôi."

Mẹ tôi xuất thân từ một gia đình dân dã, là điển hình cho mẫu đàn bà mang đặc chất rất Việt Nam thuở trước:
"Hiền lành, tần tảo giúp cha mẹ nuôi đàn em dại từ khi còn thiếu nữ."

Hẳn nhiên hai chữ "Ít học" không thể thiếu trong mẫu đàn bà tuy mộc mạc đơn giản nhưng trong trí lại thuộc nằm lòng bốn chữ "*Công Dung Ngôn Hạnh*" và ba đức "*Tại gia tòng phụ, xuất giá tòng phu, phu tử tòng tử!*" này.

*/ Một chiều đầu tháng 10 năm 1959, bên giường bệnh của người chồng vương chứng ung thư phổi giai đoạn cuối, Mẹ đã nhận lời ký thác:

"*Xin nuôi dạy các con cho tới khi chúng xong bằng Brevet (Trung Học đệ nhất cấp). Dẫu sau này chúng phải đi đạp cyclo mà sống thì với học vấn, chúng cũng sẽ được nể trọng.*"

Vượt quá ý muốn van nài của người sắp chết, lời trăng trối đã được Mẹ hoàn thành mỹ mãn cho Cha sau suốt những tháng năm sống cô đơn trong cuộc đời góa bụa từ khi 31 tuổi, khuôn mặt đẹp, dáng cao ráo thanh tao, đôi mắt sâu u uẩn, giọng nói mềm như tiếng thì thầm của giòng sông Hương xứ Huế.

Vô số lần tôi từng tự hỏi:

"*Điều gì đã giúp tôi có thể đứng vững trước mọi thăng trầm dâu bể?*"

thì câu trả lời luôn đến từ ý tưởng thứ nhất:

"*Tôi đã có một người mẹ hoàn hảo, hiểu trên cả nghĩa đời sống thực tế lẫn cả đạo đức tinh thần bên trong.*"

Đây mới thật sự là cái “may” tôi có. Chắc hẳn từ kiếp nào tôi đã “tùng tu” nên kiếp này được hân hạnh làm con của Mẹ?

*/ Ai cũng có một người mẹ để tưởng nhớ cách này cách khác, nhất là ở những khi tâm hồn đi vào ngõ cụt. Chỉ người mẹ mới là đáng đã ban cho mình sự sống qua cái nắm rốn từ khi còn nằm trong bụng. Chỉ người mẹ... mà không phải người chồng, người vợ, người yêu, người bạn... mới xót xa được cho mình tất cả mọi nỗi niềm riêng.

*/ Edgar Poe, văn hào Mỹ, mất mẹ từ khi ba tuổi. Lermontov, thi hào Nga, cũng mất mẹ từ khi ba tuổi. Nhưng người mẹ của các nhân vật vĩ đại này vẫn sống mãi trong chữ nghĩa họ. Trong một bài thơ, Edgar Poe đã viết:

*“Tôi cảm biết trên thiên đường cao đó
 Những thiên thần nhỏ nhỏ rỉ tai nhau
 Giữa những lời yêu thương mê đắm nhất
 Chẳng lời nào hơn tiếng ‘Mẹ’ thân yêu!
 (Because I feel that, in the heaven above
 The angels, whispering to one another
 Can find, among their burning terms of Love
 None so devotional as that of “Mother”...)*

*/ Trong số các con của Mẹ, tôi là đứa đã làm cho Mẹ đau khổ nhất. Không phải vì tôi muốn vậy mà chỉ vì “nó phải là như vậy!”

Tháng 5/1967, nhận tin chết của anh Thuận Văn Chàng ngoài chiến trường Quảng Trị, Mẹ đã nói với tôi:

“Số phận con sớm tỏ điều dang dở... Nhưng con đừng tự đeo vào lòng một trách nhiệm. Cái chết của cậu Chàng không phải là lỗi từ con!”

(Không phải “lỗi của tôi” vậy thì là của ai? Định Mệnh?!)

Tháng 8/1971, sau cuộc tan vỡ hôn nhân với Sơn, cũng nghe Mẹ nói:

“Số phận đã vậy thì con hãy nên quên, làm lại cuộc sống khác!”

Tháng 1/1975, một đêm trước Tết Ất Mão, từ Dalat bay về, tại phòng khách căn nhà đường Yên Đỗ, ngồi kể chuyện tan vỡ trong cuộc tình Nhật Nguyệt Buồn Như Nhau cho Mẹ và ba em gái nghe, Mẹ cũng lại đưa lời than nhỏ:

“Tài hoa như con thì đời mãi khổ!”

Từ năm 1976, trải qua 5 năm “tréo-căng-ngõng-một-cách-thật-là-lang-bạt” trong các đoàn hát, Mẹ đã nhiều lần “van vái”:

“Nếu con bỏ đời sống Cải Lương, Mẹ sẽ cúng tạ đất trời một con heo sữa!”

Tháng 1/1996, sau cuộc tan vỡ hôn nhân với TNH, Mẹ không nói gì mà chỉ lặng im quên hết Âu Châu, quên Berlin có đứa em trai lớn, quên Marseille có ông anh cả, quên Liège-Belgique có cậu em trai nhỏ, quên Bruxelles có em gái My Châu... để chỉ sống cạnh bên tôi và Âu Cơ, thỉnh thoảng đáp xe đò xuống Nam Cali lưu lại ít lúc với mẹ con Kiều My.

Tấm lòng người mẹ là thế, y hệt như lời Mẹ:

“Mẹ hứa với Cha con là sẽ không bỏ rơi đứa con nào trong cơn hoạn nạn của nó.”

Các “con hoạn nạn” của tôi, Mẹ ít khi được nói cho biết. Tôi tự nhủ lòng rằng chỉ đem lại cho Mẹ những vinh quang nào mình có! Khốn nỗi, trong đời tôi, vinh quang là điều đầu đốt đuốc đi giữa ban ngày cũng tìm không thấy! Nhưng, với tâm hồn mẫn cảm của người mẹ, Mẹ đã thấu suốt tất cả các hoạn nạn của tôi.

*/ Tôi quý anh Bằng Phong Đặng Văn Âu vì tấm lòng hối tiếc không nguôi đã dành cho người mẹ mà anh đành bỏ lại VN trong cơn ly loạn tháng 4/1975 Miền Nam bị CS cưỡng chiếm.

*/ Tôi quý anh Phan Diên với câu chuyện *“Nhiều tháng sau cùng của bà cụ, ngày nào từ sở làm về tôi cũng vào bệnh viện, ngồi bên giường, nắm bàn tay cụ, cho đến tận gần khuya.”*

*/ Tôi thương cậu em du học Tây Đức khi nhìn thấy em bàn tay run run lột từng múi cam đút vào miệng Mẹ.

(Tháng 1/2001, tôi bay sang Berlin dọn dẹp nhà cửa cho em trước khi em cùng Mẹ trở về quê hương sống vài tháng cuối cùng vì bệnh ung thư phổi.

Trở lại Mỹ, tôi đem về một cái valise nhỏ của em, trong đựng các giấy tờ, hình ảnh tuổi thơ và các văn bằng từ thời còn học ở trường Nhạc, trường Chu Văn An Sài Gòn qua đến các đại học Đức.

Tôi vẫn biết trong valise có một cái khăn nhỏ, nên giữ lại làm kỷ niệm... Nào dè... Chỉ mới hai ngày trước, tự dưng lục valise, nhìn thấy tấm khăn, mở toang ra, tôi mới ngớ người xúc động.

Đó là loại khăn ăn bằng vải, hình vuông, kích tắc cỡ hai bàn tay chụm lại, trên có in hàng chữ Air France 1969, được phát cho khách ở mỗi bữa ăn trên chặng đường bay dài từ VN sang Đức.

Tấm khăn của Trọng, thấy tự tay Trọng ghi những chữ hoa lớn ở bốn góc:

“DÂN TỘC, TỔ QUỐC, GIA ĐÌNH, MẸ.”

Khoảng giữa là những chữ nhỏ hơn:

“Kỷ niệm ngày xa QUÊ HƯƠNG, thứ bảy 24/1/1970 - 17 tháng Chạp Kỷ Dậu. Cố gắng!”)

Có những sự vật mang đầy uy lực khi tình cờ tìm thấy lại. Cái uy lực được định bởi thời gian. Thời gian từ tháng 1/1970 cho tới bây giờ (tháng 5/2020) quả thật là dài mà vẫn chẳng dài chút nào! Lập tức, cả một quãng đời 18 năm với vô số hình ảnh đậm sắc kéo từ tuổi thơ cho đến ngày Trọng du học, hiện về trước mắt qua tấm khăn ăn.

Em tôi cũng y hệt như tôi; giòng máu yêu kỷ niệm chảy cùng trong huyết quản.

Ai bảo là “nên quên quá khứ” khi mà lòng yêu kỷ niệm mới chính là biểu trưng nhất cho cá chất chung thủy?

Một tấm khăn ăn viết tay trên máy bay ngày xa quê hương đã làm thành nỗi xúc cảm mang mang, dễ dàng cấu tạo nên một cốt chuyện trong óc nhà văn theo hai chữ “đất khách”.

Ngày 17 tháng Chạp là một ngày cận Tết; nước Đức đang giữa mùa đông băng giá. Từ trên máy bay Air France bước xuống phi trường Tegel ở Berlin... (ôi), còn điều nào buồn hơn trong trái tim đứa em nghệ sĩ khi quê hương đầy nắng ấm đã biệt xa vời giữa cái rét khủng khiếp và một nơi chốn vắng bật gia đình cùng người mẹ thân yêu.

*

* *

Hôm nay là Ngày Của Mẹ. Định viết lan man, nhưng tấm khăn ăn của Trọng với chữ Mẹ đã làm nghẽn hết mọi ý nghĩ. Ai cũng có một người mẹ để thương yêu, trân trọng, dù đang hiện hữu hay đã nghìn trùng xa cách.

Ngày cuối cùng vĩnh biệt, bữa đầu tháng 12/2014, tôi đã CỐ Ý quên đi lời dặn của Kiều My:

“Lúc cởi khăn tang bỏ vào quan tài Mẹ, phải nhớ tháo nút thắt để kiếp sau không còn gặp lại...”

Nên, cứ để nguyên vành khăn đang quấn trên đầu, bỏ vào quan tài trước khi đóng nắp.

Nói “cố ý”, bởi vì “TÔI CÒN MUỐN gặp lại Mẹ, làm con của Mẹ ở kiếp sau.”

[]

Trần Thị Bông Giấy.

(Bài viết xong tại San Jose, Chủ nhật May 10/2020, 7:17 PM, ngày lễ Mẹ).

[]